

TAFLEN FFEITHIAU'R WLAD

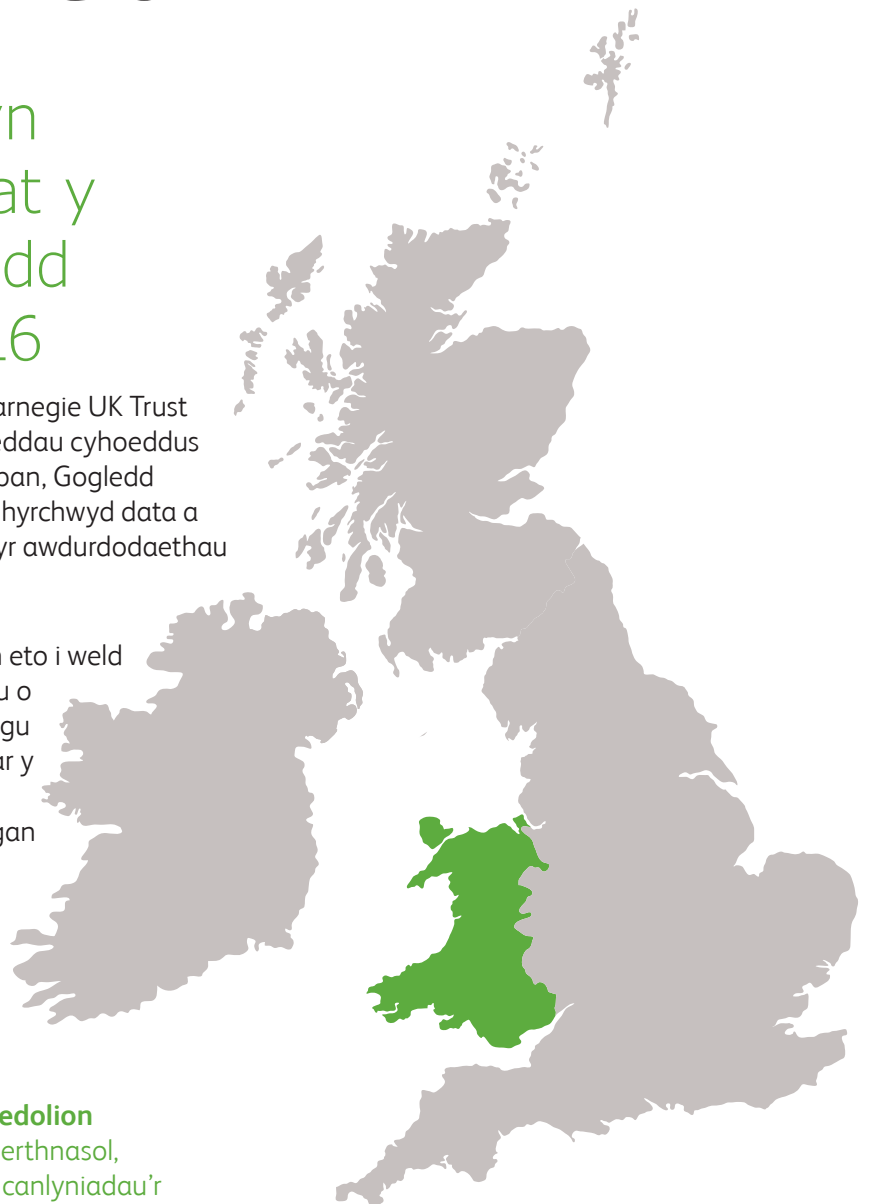
Taflu goleuni

Data Cymreig ynglŷn ag agweddau tuag at y defnydd o lyfrgelloedd cyhoeddus 2011-2016

Pum mlynedd yn ôl cwblhawyd ymchwil gan Carnegie UK Trust ar y defnydd o lyfrgelloedd cyhoeddus ac agweddau cyhoeddus tuag at lyfrgelloedd yng Nghymru, Lloegr, Yr Alban, Gogledd Iwerddon ac Iwerddon. Dyma'r tro cyntaf y cynhyrchwyd data a alluogodd cymhariaeth uniongyrchol ar draws yr awdurdodaethau hyn.

Yn 2016 cwblhawyd yr arolwg gennym unwaith eto i weld a yw'r agweddau tuag at lyfrgelloedd a'r lefelau o ddefnydd wedi newid ers 2011. Bu i ni ychwanegu rhai cwestiynau newydd i adlewyrchu ychydig ar y drafodaeth ynghylch gwirfoddoli a newidiadau mewn gwasanaethau. Cwblhawyd yr ymchwil gan Ipsos MORI ar gyfer Carnegie UK Trust. Roedd yr ymchwil yn cynnwys pŵl omnibws a gwblhawyd ym mhob un o'r awdurdodaethau sydd wedi'u cynnwys gan yr Ymddiriedolaeth yn ei gwaith.

Mae'r daflen ffeithiau hon yn cynnwys y data ar gyfer Cymru. Yng Nghymru, roedd **1,011 o oedolion** dros 16 oed wedi'u cynnwys yn y pŵl. Os yw'n berthnasol, gwneir cymariaethau ag ystadegau 2011. Mae canlyniadau'r pŵl omnibws yn cynnig data y gellir ei gymharu o'r pum awdurdodaeth.

DATA O AWDURDODAETHAU ERAILL

Gellir lawrlwytho'r daflen ffeithiau sy'n cynnwys y pedair awdurdodaeth arall ynghyd â llyfryn sy'n cymharu'r gwahanol awdurdodaethau yn <http://bit.ly/shining-a-light>. Os hoffech gael mynediad at y setiau data ar ffurf SPSS cysylltwch ag info@carnegieuk.org

Y DARLUN YN 2016

Dengys y data bod tua 3/4 (76%) o bobl Cymru'n dweud bod llyfrgelloedd cyhoeddus yn bwysig i'w cymunedau ac roedd ychydig yn llai na hanner y bobl (46%) wedi defnyddio llyfrgell yn y flwyddyn flaenorol. Dywed tua dwy ran o dair o bobl (37%) fod llyfrgelloedd yn bwysig iddyn nhw'n bersonol. Mae'r canlyniadau hyn yn debyg iawn i rai'r awdurdodaethau eraill.

Yng Nghymru, mae menywod a phobl sydd â phlant yn eu cartrefi yn fwy tebygol o ddefnyddio llyfrgelloedd na dynion a'r rhai sydd heb blant yn eu cartrefi. Tra bod menywod hefyd yn fwy tebygol o ddefnyddio llyfrgelloedd yn aml, prin iawn yw effaith plant yn y cartref ar amllder y defnydd o lyfrgell.

Mae'r rhai dros 55 oed yn llai tebygol o ddefnyddio llyfrgelloedd na grwpiau oed eraill, mae cyflogaeth rhan-amser yn fwy tebygol o ddefnyddio llyfrgelloedd na chyflogaeth llawn amser neu bobl sydd wedi ymddeol. Mae'r rhai nad ydynt yn gweithio hefyd yn fwy tebygol o ddefnyddio llyfrgelloedd yn aml na phobl sydd wedi ymddeol. Nid yw amllder defnydd yn amrywio llawer o ran statws gweithio. Mae rhai amrywiadau allweddol hefyd o ran defnydd fesul grŵp economaidd-gymdeithasol. Mae ABC1 yn fwy tebygol o ddefnyddio'r llyfrgell na C2DE; AB yn fwy tebygol o ddefnyddio'r llyfrgell na C1, C2 na DE, C1 yn fwy tebygol o ddefnyddio'r llyfrgell na C2 na DE; a C2 yn fwy tebygol o ddefnyddio'r llyfrgell na DE. Unwaith eto, mae ABC1 yn fwy tebygol o ddefnyddio'r llyfrgell yn rheolaidd na C2DE a C1 yn fwy tebygol o ddefnyddio'r llyfrgell yn amlach na C2.

TERMINOLEG

Defnydd – wedi defnyddio neu gysylltu â'r llyfrgell yn ystod y 12 mis cyn y pŵl omnibws

Defnydd rheolaidd – wedi defnyddio neu gysylltu â'r llyfrgell unwaith y mis o leiaf yn ystod y 12 mis cyn y pŵl omnibws

Defnyddiwr llyfrgell – yn cyfeirio at y rhai a ddefnyddiodd y llyfrgell yn ystod y 12 mis cyn y pŵl omnibws

Dim yn ddefnyddiwr – yn cyfeirio at y rhai nad ydynt wedi defnyddio'r llyfrgell yn ystod y 12 mis cyn y pŵl omnibws

Defnyddiwr rheolaidd – defnyddwyr llyfrgell sydd wedi defnyddio neu gysylltu â'r llyfrgell unwaith y mis o leiaf yn ystod y 12 mis cyn y pŵl omnibws

Darllenydd brwd – yn cyfeirio at y rhai sy'n darllen un llyfr o leiaf bob wyth wythnos

Pwysig – yn cyfeirio at y categorïau o 'hanfodol' a 'pwysig iawn' yn unig. Mae 'eithaf pwysig' wedi ei dynnu o'r diffiniad hwn er mwyn minio'r dadansoddiad.

CYMHARU 2011 A 2016

Gwelodd Cymru gynnydd o un y cant yn y defnydd o lyfrgelloedd rhwng 2011 a 2016 (45%-46%). Gwelodd hefyd ostyngiad sylweddol yn y defnydd rheolaidd (57%-41%) sef y gostyngiad mwyaf yn y defnydd rheolaidd o'r holl awdurdodaethau. Mae newidiadau yn y defnydd o lyfrgelloedd rhwng 2011-2016 yn ôl rhywedd, oed, statws gwaith neu fesul cartrefi gyda/heb blant yn gymharol isel. Fodd bynnag, mae gostyngiadau sylweddol yn y defnydd rheolaidd ymysg dynion (-16 o bwyntiau canran), merched (-17 o bwyntiau canran), rhai 15-24 oed (-31 o bwyntiau canran), rhai 34-54 oed (-15 o bwyntiau canran), dros 55 oed (-16 o bwyntiau canran), cyflogaeth llawn amser (-11 o bwyntiau canran), cyflogaeth rhan-amser (-15 o bwyntiau canran), a'r rhai sydd wedi ymddeol (-24 o bwyntiau canran), a chartrefi gydag a heb blant (-20 a -14 o bwyntiau canran yn y drefn honno). Mae gostyngiadau hefyd yn y defnydd o lyfrgelloedd ymysg grŵp economaidd-gymdeithasol C2 (-10 o bwyntiau canran) a gostyngiadau yn y defnydd rheolaidd o lyfrgelloedd ymysg ABC1 a C2DE (-14 a -18 o bwyntiau canran yn y drefn honno).

Yn gyffredinol, mae cynnydd yn y gefnogaeth tuag at welliannau a newidiadau i annog y defnydd o lyfrgelloedd yng Nghymru, ac mae pobl yn gyffredinol yn cefnogi gwirfoddolwyr i roi cymorth i staff presennol ond nid i'w disodli.

Nodiadau

Mae un gwahaniaeth yn y modd y casglwyd data yn 2016 o'i gymharu â 2011. Yn 2016, newidiwyd y diffiniad o 'ddarllen brwd' i 'un neu ragor o lyfrau pob wyth wythnos' yn hytrach nag 'un neu ragor o lyfrau bob chwe wythnos' er mwyn cysoni'r atebion yn well â chwestiynau'r cyfweiliad.

RHAGFYNEGWYR

Mae atchwel logistaidd yn adnabod y ffactorau canlynol fel rhagfynegwyr ar gyfer tebygolrwydd ymatebwyr yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn ystod y 12 mis diwethaf:

- Bod yn fenyw
- Bod yn ifancach (15-24 oed)
- Bod yn y grŵp economaidd-gymdeithasol ABC1
- Bod yn ddarllenydd 'brwd'

Y DARLUN CYFFREDINOL YNG NGHYMRU

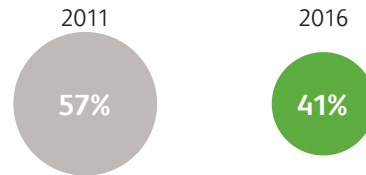
Defnydd o lyfrgell

2016
BRON 1 o BOB 2 o bobl yn defnyddio llyfrgelloedd

2011-2016
+1 Cynnydd yn y defnydd o lyfrgell

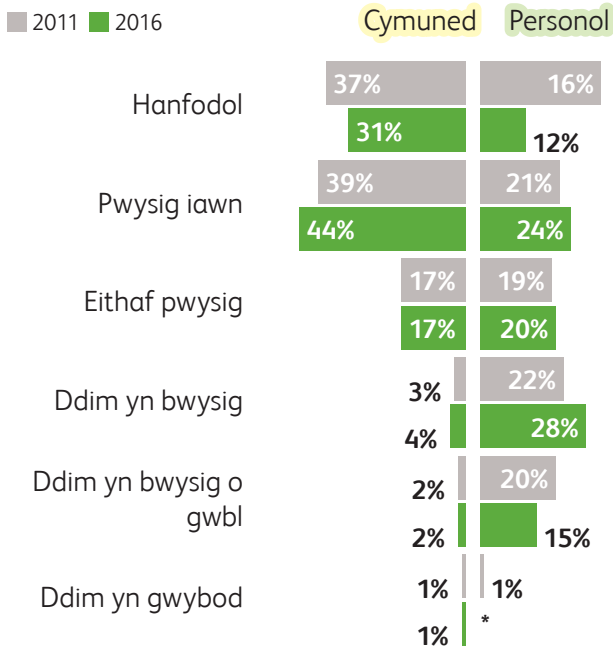
Amllder defnydd o lyfrgell

2016
TUA 2/5 o ddefnyddwyr llyfrgell sy'n ddefnyddwyr rheolaidd

2011-2016
-16 Gostyngiad yn y defnydd rheolaidd o lyfrgell

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned ac yn bersonol

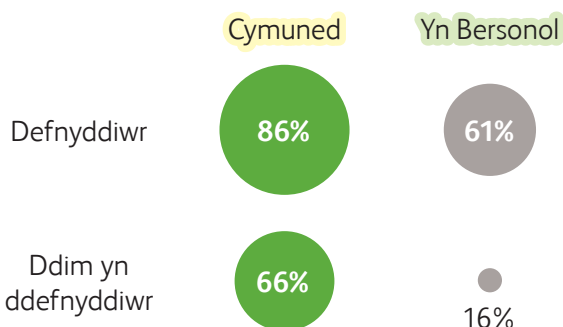

2016
YCHYDIG DROS 3/4 o bobl yn dweud bod llyfrgelloedd yn bwysig i gymunedau

TUA 2/5 o bobl yn dweud bod llyfrgelloedd yn bwysig iddynt hwythau yn bersonol

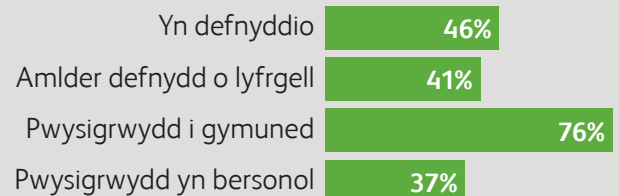
Mae defnyddwyr llyfrgell yn fwy tebygol o ddweud bod llyfrgelloedd yn bwysig i'r gymuned ac iddynt hwythau yn bersonol

Barn defnyddwyr a'r rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr

CRYNODEB 2016

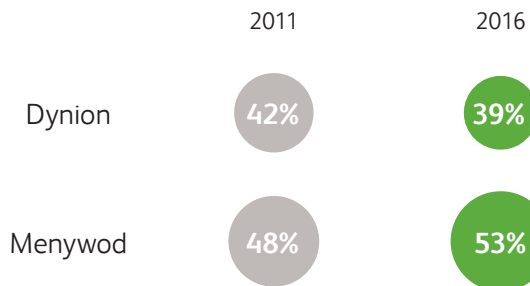
Y darlun cyffredinol yng Nghymru

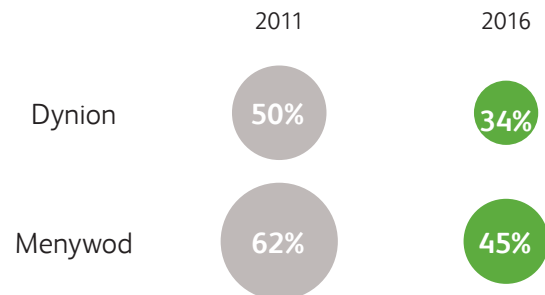

CANOLBWYNTIO AR RYWEDD YNG NGHYMRU

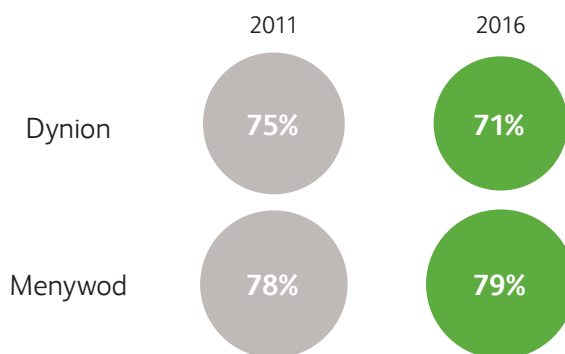
Defnydd o lyfrgell yn ôl rhywedd

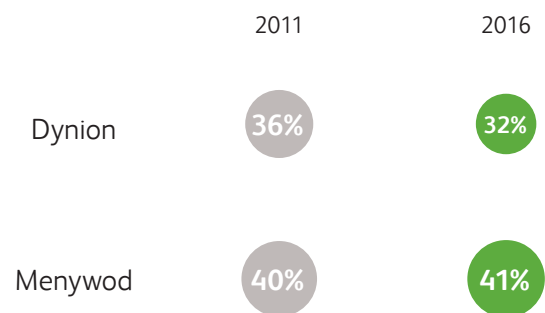
Amllder o ddefnydd o lyfrgell yn ôl rhywedd

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i mi'n bersonol

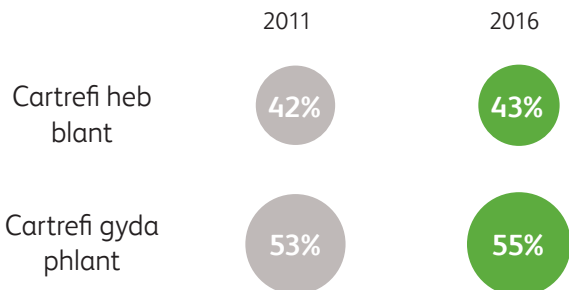

RHAGFYNEGWYR

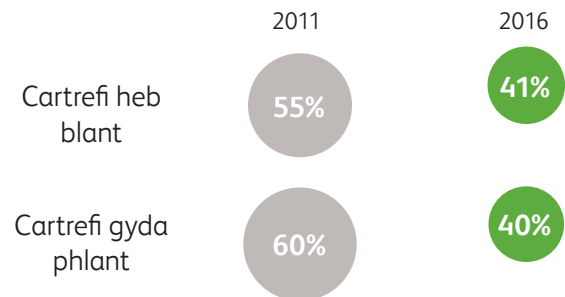
Mae dadansoddiad atchwel logistaidd, sy'n rheoli ffactorau eraill, yn dangos bod, bod yn fenyw yn rhagfynegydd ar gyfer y tebygolrwydd o bobl yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn ystod y 12 mis diwethaf.

CANOLBWYNTIO AR GARTREFI GYDAG A HEB BLANT YNG NGHYMRU

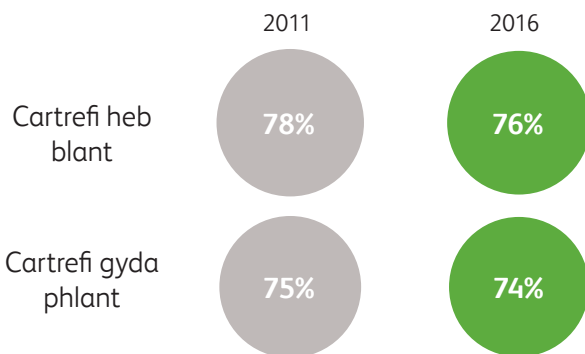
Defnydd o lyfrgell yn ôl cartrefi gyda phlant

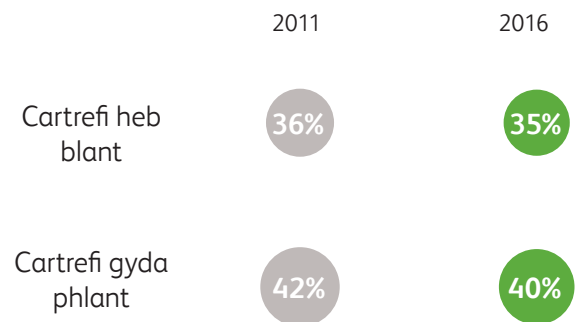
Amllder o ddefnydd o lyfrgell yn ôl cartrefi gyda phlant

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i mi'n bersonol

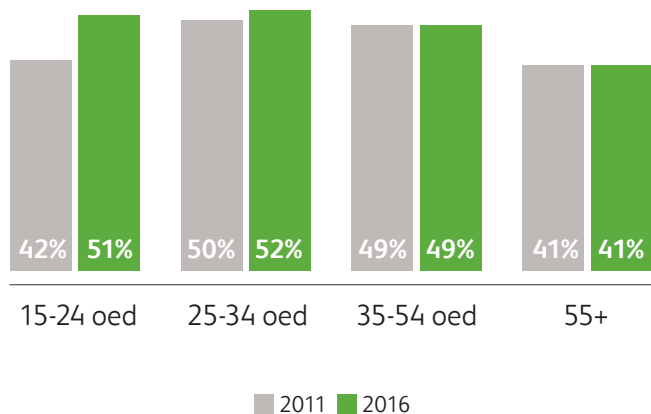
RHAGFYNEGWYR

Mae dadansoddiad atchwel logistaidd, sy'n rheoli ffactorau eraill, yn dangos bod cael plant yn y cartref yn rhagfynegydd ar gyfer y tebygolrwydd o bobl yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn ystod y 12 mis diwethaf.

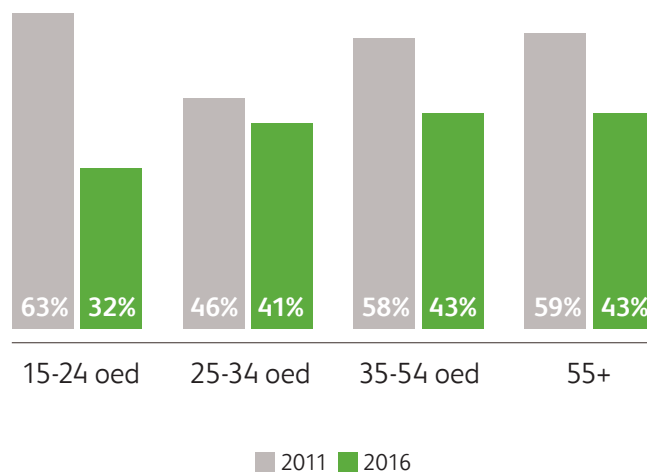

CANOLBWYNTIO AR OED YNG NGHYMRU

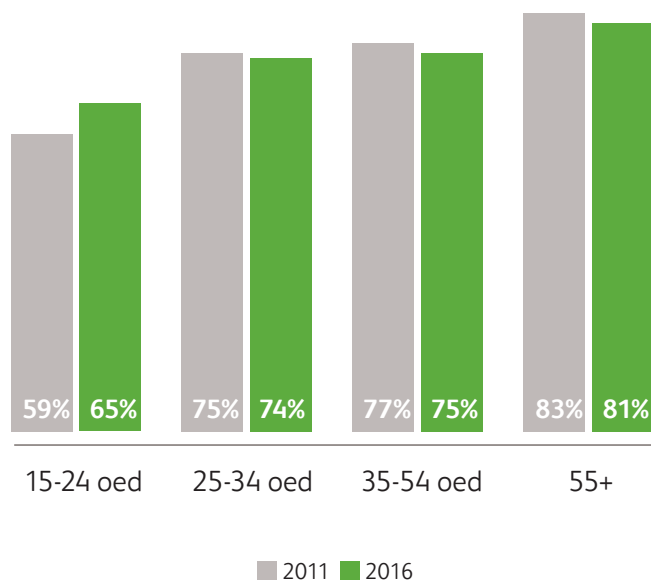
Defnydd o lyfrgell yn ôl oed

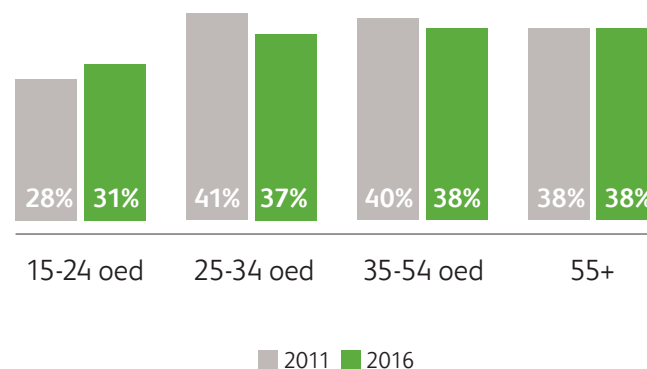
Amllder o ddefnydd o lyfrgell yn ôl oed

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i mi'n bersonol

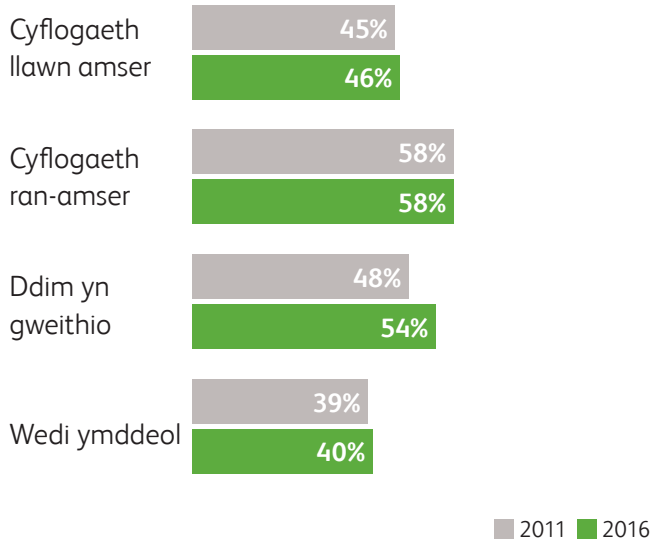

RHAGFYNEGWYR

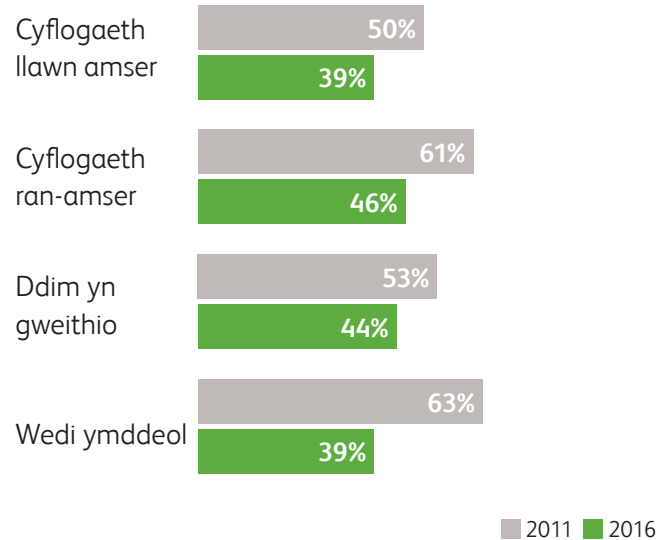
Mae dadansoddiad atchwel logistaidd, sy'n rheoli ffactorau eraill, yn dangos bod, bod yn 15-24 oed yn rhagfynegydd ar gyfer y tebygolrwydd o bobl yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn ystod y 12 mis diwethaf.

CANOLBWYNTIO AR STATWS GWAITH YNG NGHYMRU

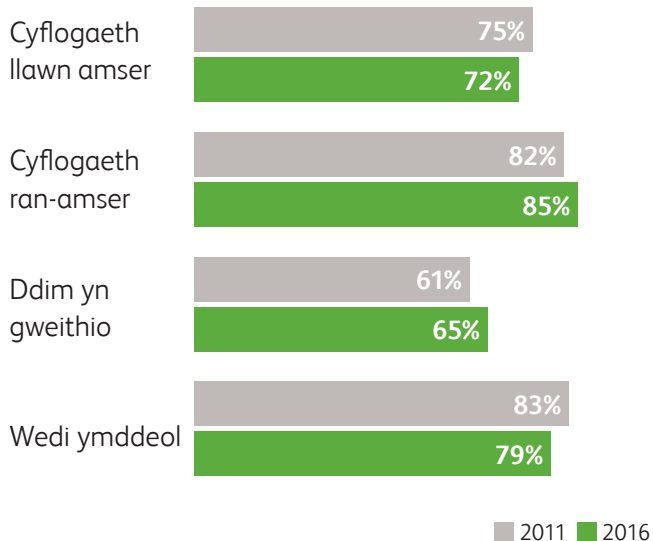
Defnydd o lyfrgell yn ôl statws gwaith

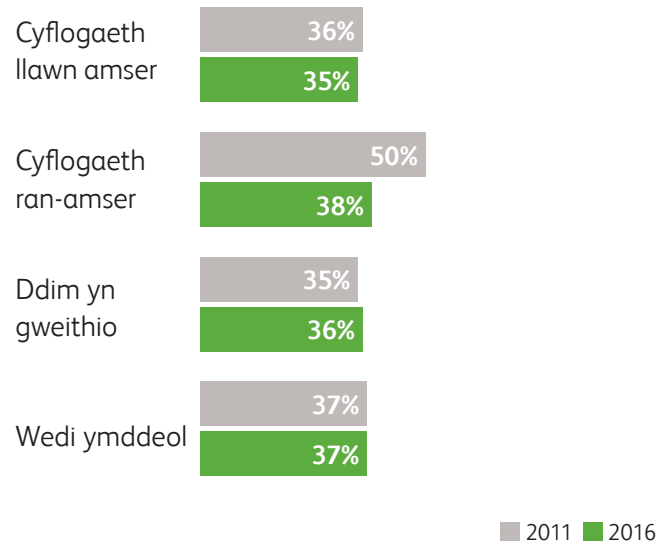
Defnydd o lyfrgell yn ôl statws gwaith

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned

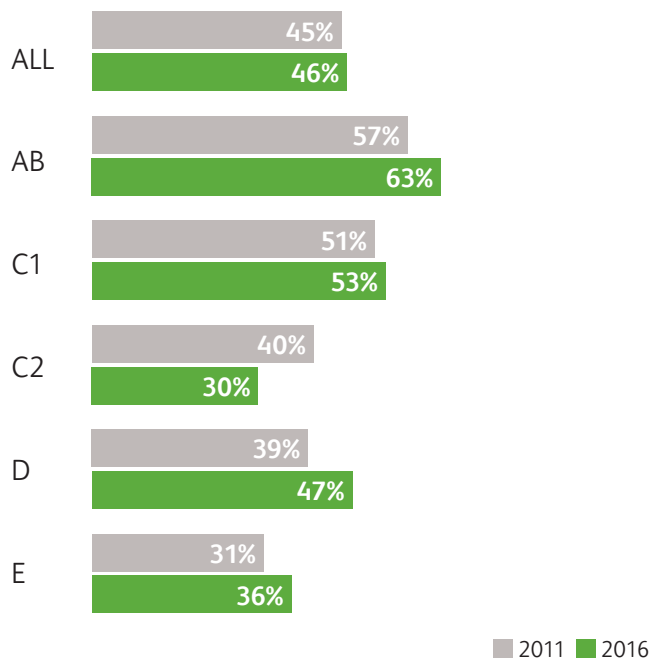
Pwysigrwydd llyfrgelloedd i mi'n bersonol

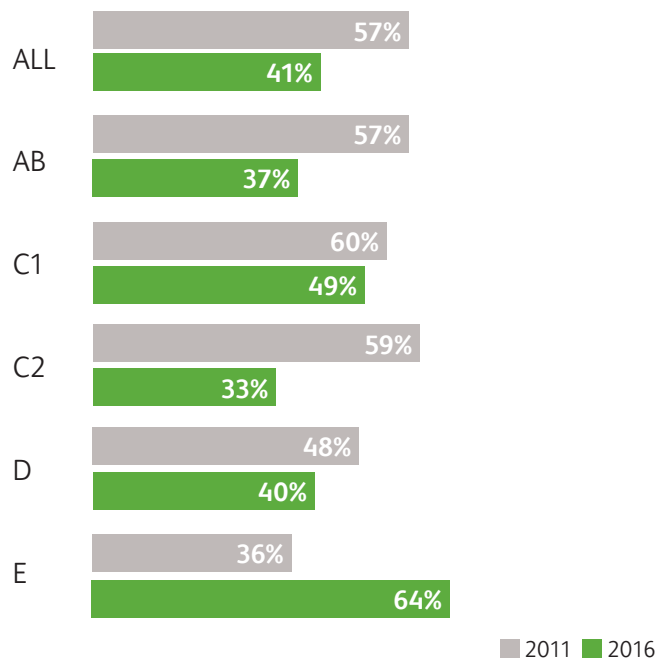

CANOLBWYNTIO AR GRŴP ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL YNG NGHYMRU

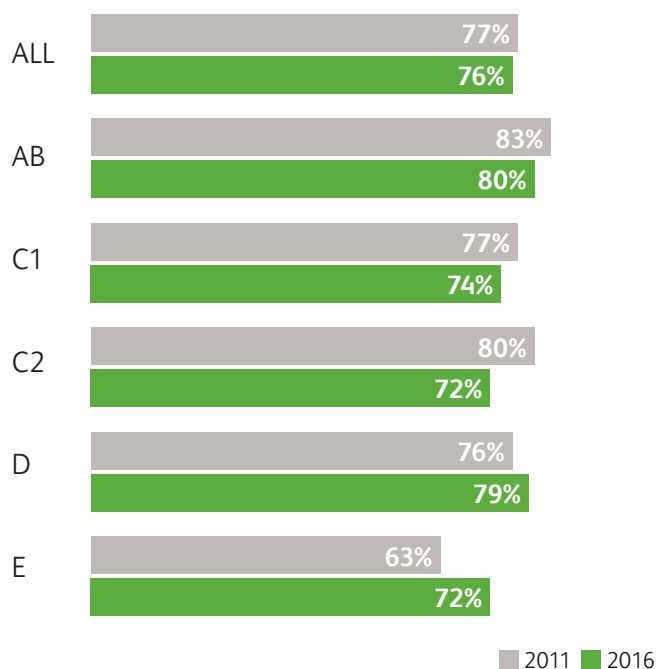
Amllder o ddefnydd o lyfrgell yn ôl grŵp economaidd-gymdeithasol

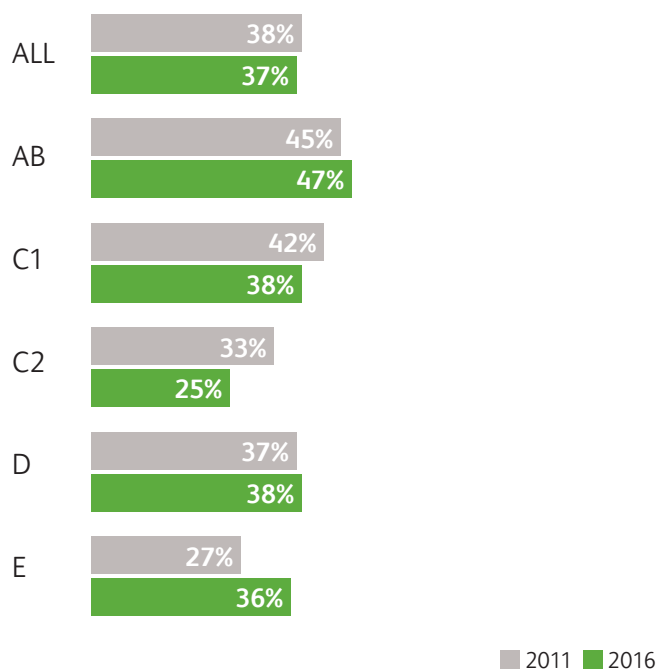
Amllder o ddefnydd o lyfrgell yn ôl grŵp economaidd-gymdeithasol

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i'r gymuned

Pwysigrwydd llyfrgelloedd i mi'n bersonol

RHAGFYNEGWYR

Mae dadansoddiad atchwel logistaidd, sy'n rheoli ffactorau eraill, yn dangos bod, bod yn y grŵp economaidd-gymdeithasol ABC1 yn rhagfynegydd ar gyfer y tebygolrwydd o bobl yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn ystod y 12 mis diwethaf.

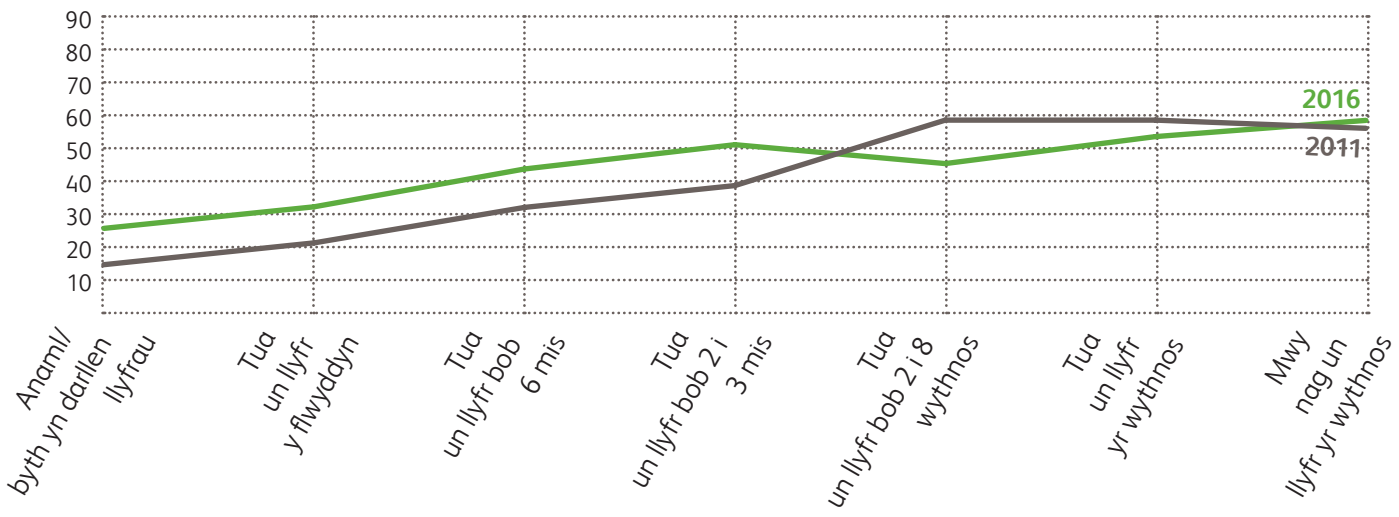

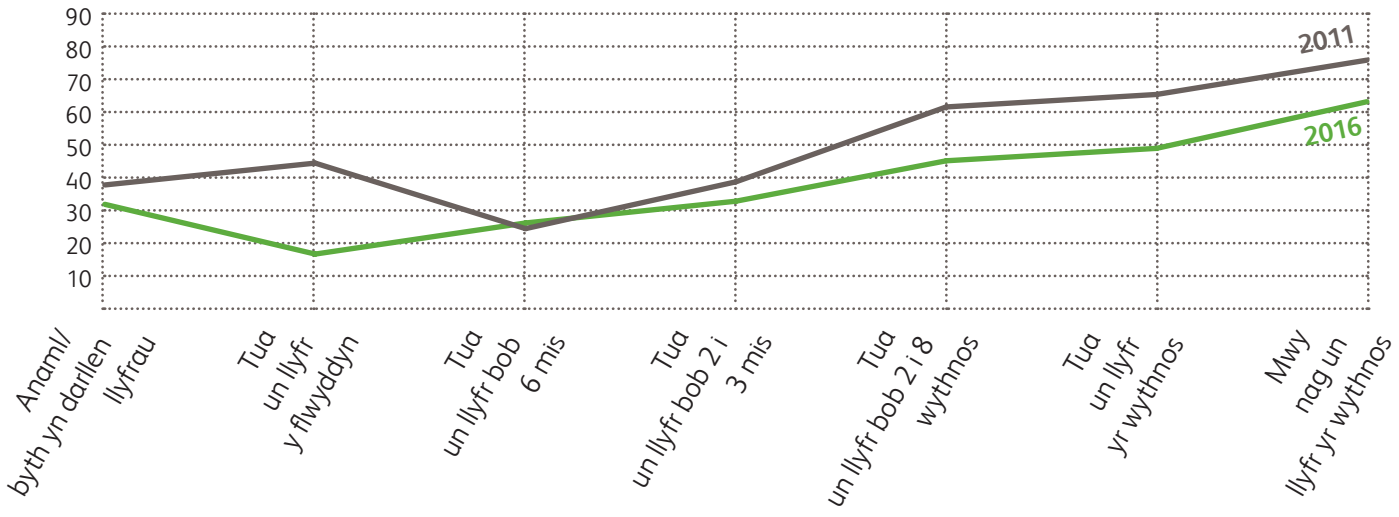
CANOLBWYNTIO AR YMDDYGIAD DARLEN YNG NGHYMRU

Defnydd o lyfrgell yn ôl darlennyddiaeth(%)

Diffinnir darlennyddiaeth o ran y llyfrau a ddarllenir mewn unrhyw ffurf (e.e. llyfr go iawn, ar e-ddarllenydd neu offeryn arall, neu lyfr sain) heb gynnwys llyfrau a ddarllenir mewn gwaith cyflogedig neu astudiaeth academaidd.

Defnydd o lyfrgell yn ôl darlennyddiaeth (%)

RHAGFYNEGWYR

Mae dadansoddiad atchwel logistaidd, sy'n rheoli ffactorau eraill, yn dangos bod, bod yn ddarllenydd brwd yn rhagfynegydd ar gyfer y tebygolrwydd o bobl yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn ystod y 12 mis diwethaf.

Mae dadansoddiad atchwel logistaidd, sy'n rheoli ffactorau eraill, yn dangos bod, bod yn ddarllenydd brwd yn rhagfynegydd ar gyfer y tebygolrwydd o bobl yng Nghymru fod wedi defnyddio llyfrgell yn rheolaidd yn ystod y 12 mis diwethaf.

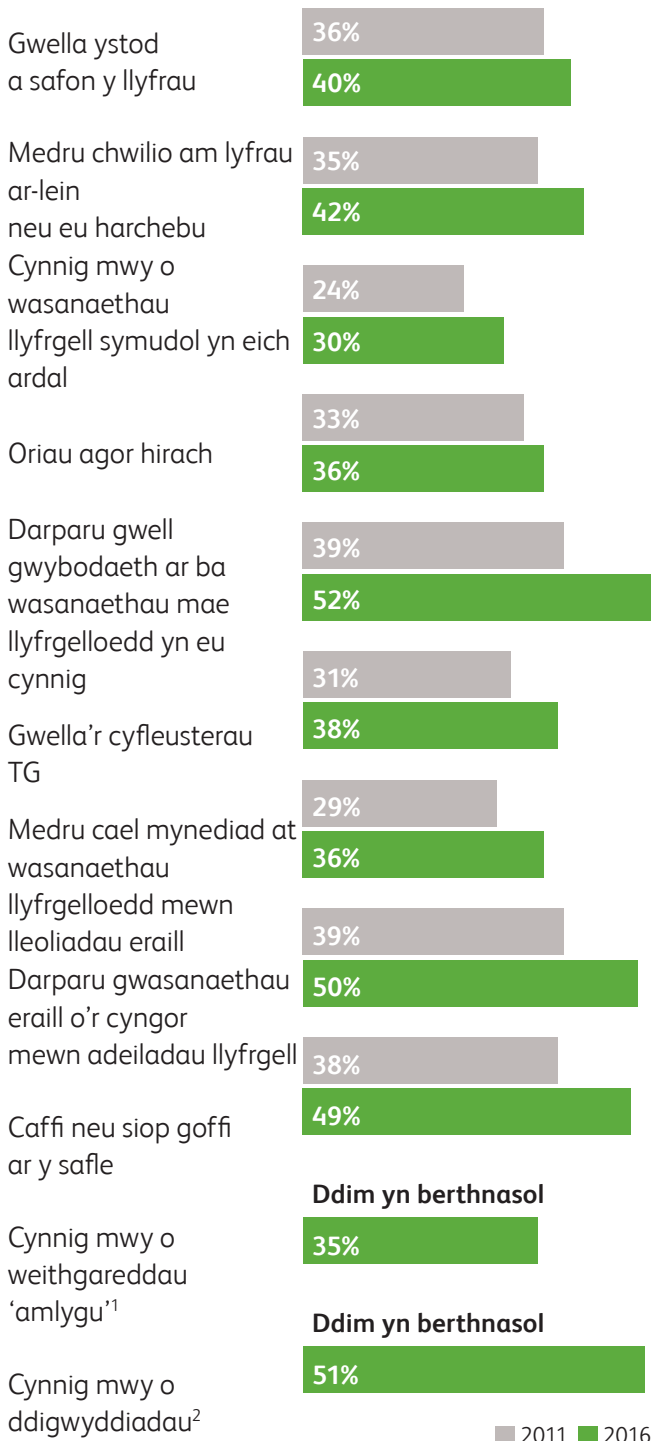
“ Er bod perthynas ystadegol arwyddocaol rhwng y defnydd o lyfrgelloedd a darlennyddiaeth frwd, mae 31% o bobl sydd yn anamll iawn neu fyth yn darllen llyfrau, yn defnyddio'r llyfrgell. ”

AGWEDDAU TUAG AT WELLIANNAU POSIB I WASANAETHAU YNG NGHYMRU

Gofynnem i bobl yng Nghymru ystyried a fyddai nifer o newidiadau posib yn eu hannog neu beidio i wneud mwy o ddefnydd o wasanaethau llyfrgell. Yn gyffredinol, o'i gymharu â 2011, roedd yr ymatebwyr yn fwy tebygol o gael eu hannog i ddefnyddio'u llyfrgell petai gwasanaethau'n newid neu'n gwella.

Cefnogaeth o welliant a newidiadau a gynigiwyd i wasanaeth 2011 a 2016

1 Roedd hwn yn categori newydd ar gyfer 2016.

2 Roedd hwn yn categori newydd ar gyfer 2016.

2011-2016

Y gwelliannau mwyaf poblogaidd a awgrymwyd i'r gwasanaeth yn 2011

Darparu **gwell gwybodaeth** am y gwasanaeth a gynigir (39%)

Darparu **gwasanaethau eraill o'r cyngor** yn adeilad y llyfrgell (39%)

Agor **caffi neu siop goffi** (38%)

Y gwelliannau mwyaf poblogaidd a awgrymwyd i'r gwasanaeth yn 2016

Darparu **gwell gwybodaeth** am y gwasanaeth a gynigir (52%)

Cynnig **mwy o ddigwyddiadau** (51%)

Darparu **gwasanaethau eraill o'r cyngor** yn adeilad y llyfrgell (50%)

DEFNYDDWYR A'R RHAI NAD YDYNT YN DDEFNYDDWYR

Gwelliannau mwyaf poblogaidd ymysg defnyddwyr llyfrgell

Darparu **gwell gwybodaeth** ar beth sydd gan wasanaethau llyfrgelloedd i'w cynnig (66%)

Cynnig **mwy o ddigwyddiadau** (64%)

Darparu **gwasanaethau eraill o'r cyngor** mewn adeiladau llyfrgell (63%)

... a'r rhai nad ydynt yn defnyddio llyfrgell

Darparu **gwell gwybodaeth** ar beth sydd gan wasanaethau llyfrgelloedd i'w cynnig (39%)

Cynnig **mwy o ddigwyddiadau** (39%)

Darparu **gwasanaethau eraill o'r cyngor** mewn adeiladau llyfrgell (39%)

Yn gyffredinol, mae defnyddwyr yn fwy tebygol na'r rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr i ddweud y byddai gwelliannau a awgrymir yn cynyddu'r defnydd o'r llyfrgell

AGWEDDAU TUAG AT WELLIANNAU POSIB I WASANAETHAU YNG NGHYMRU

2016

Gwelliannau mwyaf poblogaidd ar gyfer grwpiau eraill:

Defnyddwyr rheolaidd

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (65%)

Dynion

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (50%)

Menywod

Caffi neu siop goffi ar y safle (54%)

Cartrefi gyda phlant

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (63%)

Cartrefi heb blant

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (48%)

Rhai 15-24 oed

Medru chwilio am lyfrau ar-lein neu eu harchebu (68%)

Rhai 25-35 oed

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (62%)

Rhai 35-54 oed

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (56%)

Rhai 55+ oed

Darparu gwasanaethau eraill o'r cyngor mewn adeiladau llyfrgell (44%)

Cyflogedig llawn amser

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (57%)

Cyflogedig rhan-amser

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (62%)

Ddim yn gweithio

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (61%)

Wedi ymddeol

Darparu gwasanaethau eraill o'r cyngor mewn adeiladau llyfrgell (46%)

Gradd gymdeithasol A³

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (67%)

Gradd gymdeithasol B

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (60%)

Gradd gymdeithasol C1

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (56%)

Gradd gymdeithasol C2

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (42%)

Gradd gymdeithasol D

Darparu gwasanaethau eraill o'r cyngor mewn adeiladau llyfrgell (58%)

Gradd gymdeithasol E

Cynnig mwy o ddigwyddiadau (51%)

Darllenwyr brwd

Darparu gwell gwybodaeth ar ba wasanaethau mae llyfrgelloedd yn eu cynnig (59%)

Rhai sydd yn anaml/byth yn darllen llyfrau

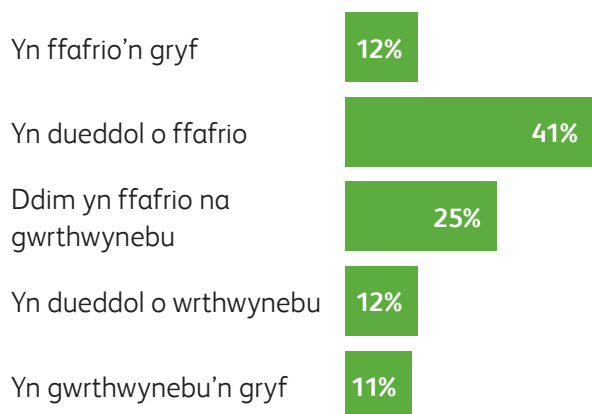
Darparu gwasanaethau eraill o'r cyngor mewn adeiladau llyfrgell (38%)

AGWEDDAU TUAG AT Y DEFNYDD O WIRFODDOLWYR MEWN PERTHYNAS Â'R GWASANAETH LLYFRGELL YNG NGHYMRU

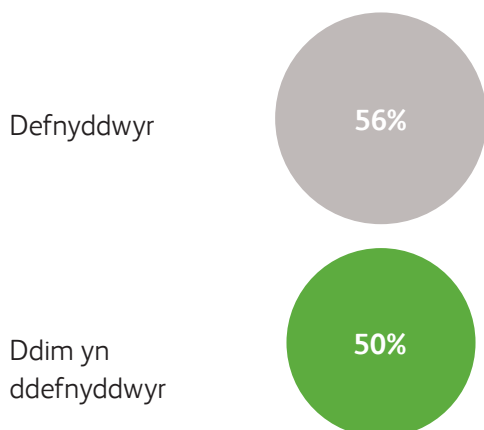
Yn 2016 bu i ni gyflwyno cwestiwn i geisio barn pobl ar y defnydd o wirfoddolwyr mewn llyfrgelloedd cyhoeddus.

Y defnydd o wirfoddolwyr i ychwanegu gwerth at y gwasanaethau a gynigir gan staff cyflogedig

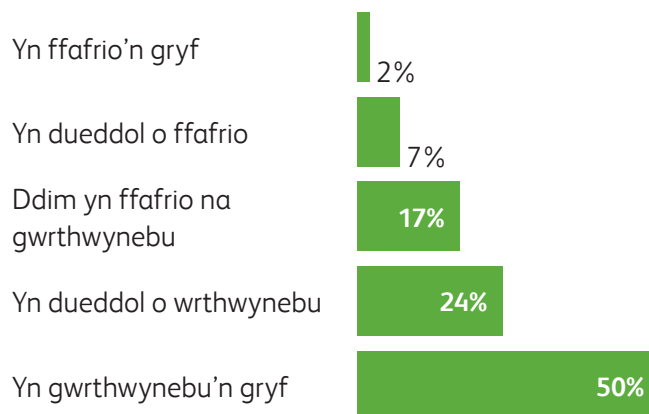

YCHYDIG DROS $\frac{1}{2}$ o bobl sy'n ffafrio gwirfoddolwyr yn ychwanegu gwerth at y gwasanaethau a gynigir gan staff cyflogedig

Yn ffafrio gwirfoddolwyr yn ychwanegu gwerth at waith staff cyflogedig

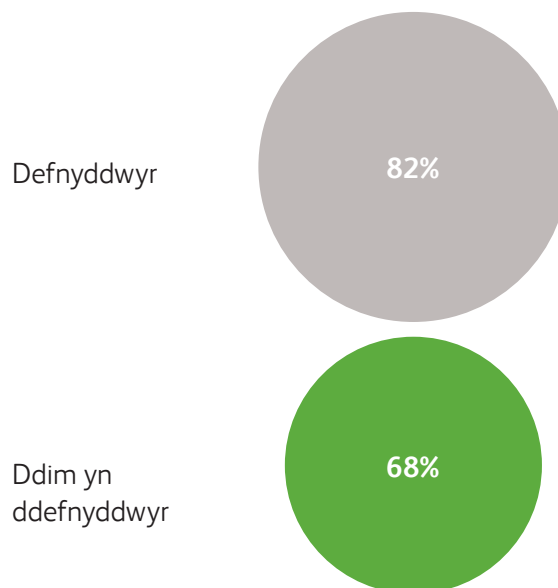

Y defnydd o wirfoddolwyr i ddisodli holl staff cyflogedig

LLAI NA 1 o BOB 10 o bobl yn ffafrio gwirfoddolwyr yn disodli holl staff cyflogedig

Yn gwrthwynebu gwirfoddolwyr yn disodli holl staff cyflogedig

ATODIAD

Gwahaniaethau ystadegol arwyddocaol a newidiadau dros amser

1) TROSOLWG

Gwahaniaethau

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith menywod (57% 2011, 41% 2016)
= -16 o bwyntiau canran

2) RHYWEDD

Gwahaniaethau rhwng grwpiau

DEFNYDD O LYFRGELL

- Menywod (53%) yn uwch na dynion (39%) = 14 o bwyntiau canran AMLDER DEFNYDD – Menywod (45%) yn uwch na dynion (34%) = 11 o bwyntiau canran

PWYSIGRWYDD I GYMUNED

- Menywod (79%) yn uwch na dynion (71%) = 8 o bwyntiau canran

PWYSIGRWYDD YN BERSONOL

- Menywod (41%) yn uwch na dynion (32%) = 9 o bwyntiau canran

Gwahaniaethau dros amser

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith menywod (62% 2011, 45% 2016)
= -17 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith dynion (50% 2011, 34% 2016)
= -16 o bwyntiau canran

3) CARTREFI GYDA PHLANT

Gwahaniaethau rhwng grwpiau

DEFNYDD O LYFRGELL

- Cartrefi gyda phlant (55%) yn uwch na chartrefi heb blant (43%) = 12 o bwyntiau canran

Gwahaniaethau dros amser

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith cartrefi gyda phlant (55% 2011, 41% 2016) = -14 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith cartrefi heb blant (60% 2011, 40% 2016) = -20 o bwyntiau canran

4) OED

Gwahaniaethau rhwng grwpiau

DEFNYDD O LYFRGELL

- Rhai 15-24 oed (51%) yn uwch na rhai 55 oed (41%)
= 10 o bwyntiau canran
- Rhai 25-34 oed (52%) yn uwch na rhai 55 oed (41%)
= 11 o bwyntiau canran
- Rhai 35-54 oed (49%) yn uwch na rhai 55 oed (41%)
= 8 o bwyntiau canran

PWYSIGRWYDD I GYMUNED

- Rhai 35-54 oed (75%) yn uwch na rhai 15-24 oed (65%)
= 10 o bwyntiau canran
- Rhai dros 55 oed (81%) yn uwch na rhai 15-24 oed (65%)
= 16 o bwyntiau canran
- Rhai 55 oed (81%) yn uwch na rhai 25-34 oed (74%)
= 7 o bwyntiau canran

Gwahaniaethau dros amser

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith rhai 15-24 oed (63% 2011, 32% 2016)
= -31 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith rhai 35-54 oed (58% 2011, 43% 2016)
= -15 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith rhai dros 55 oed (59% 2011, 43% 2016)
= -16 o bwyntiau canran

5) STATWS GWAITH

Gwahaniaethau rhwng grwpiau

DEFNYDD O LYFRGELL

- Cyflogeion rhan-amser (58%) yn uwch na chyflogeion llawn amser (46%) = 12 o bwyntiau canran
- Cyflogeion rhan-amser (58%) yn uwch na rhai wedi ymddeol (40%)
= 18 o bwyntiau canran
- Ddim yn gweithio yn uwch (54%) na rhai wedi ymddeol (40%)
= 14 o bwyntiau canran

Gwahaniaethau dros amser

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith cyflogeion llawn amser (50% 2011, 39% 2016) = -11 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith cyflogeion rhan-amser (61% 2011, 46% 2016) = -15 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith rhai wedi ymddeol (63% 2011, 39% 2016) = -24 o bwyntiau canran

6) GRŴP ECONOMAIDD-GYMDEITHASOL⁴

Gwahaniaethau rhwng grwpiau

DEFNYDD O LYFRGELL

- ABC1 (56%) yn uwch na C2DE (38%) = 18 o bwyntiau canran
- AB (63%) yn uwch na C1C2 (44%) = 19 o bwyntiau canran
- AB (63%) yn uwch na C1 (53%) = 10 o bwyntiau canran
- AB (63%) yn uwch na C2 (30%) = 33 o bwyntiau canran
- AB (63%) yn uwch na DE (43%) = 20 o bwyntiau canran
- C1 (53%) yn uwch na C2 (30%) = 23 o bwyntiau canran
- C1 (53%) yn uwch na DE (43%) = 10 o bwyntiau canran
- DE (43%) yn uwch na C2 (30%) = 13 o bwyntiau canran

AMLDER DEFNYDD

- ABC1 (45%) yn uwch na C2DE (37%) = 8 o bwyntiau canran
- C1 (49%) yn uwch na C2 (33%) = 16 o bwyntiau canran

PWYSIGRWYDD YN BERSONOL

- ABC1 (41%) yn uwch na C2DE (33%) = 8 o bwyntiau canran
- AB (47%) yn uwch na C1C2 (33%) = 14 o bwyntiau canran
- AB (47%) yn uwch na C2 (25%) = 22 o bwyntiau canran

- AB (47%) yn uwch na DE (37%) = 10 o bwyntiau canran
- C1 (38%) yn uwch na C2 (25%) = 13 o bwyntiau canran
- DE (37%) yn uwch na C2 (25%) = 12 o bwyntiau canran

Gwahaniaethau dros amser

DEFNYDD O LYFRGELL

- Gostyngiad ymhlith C2 (40% 2011, 30% 2016) = -10 o bwyntiau canran

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith ABC1 (59% 2011, 45% 2016) = -14 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith C2DE (55% 2011, 37% 2016) = -18 o bwyntiau canran

PWYSIGRWYDD I GYMUNED

- Gostyngiad ymhlith C2 (80% 2011, 72% 2016) = -8 o bwyntiau canran

PWYSIGRWYDD YN BERSONOL

- Gostyngiad ymhlith C2 (33% 2011, 25% 2016) = -8 o bwyntiau canran

7) DARLLENYDDIAETH

Gwahaniaethau rhwng grwpiau

DEFNYDD O LYFRGELL

- Darllenwyr brwd (60%) yn uwch na darllenwyr eraill (50%) = 10 o bwyntiau canran

AMLDER DEFNYDD

- Darllenwyr brwd (31%) yn uwch na darllenwyr eraill (15%) = 16 o bwyntiau canran

Gwahaniaethau dros amser

DEFNYDD O LYFRGELL

- Gostyngiad ymhlith darllenwyr brwd (68% 2011, 60% 2016) = -8 o bwyntiau canran
- Gostyngiad ymhlith darllenwyr anaml (17% 2011, 26% 2016) = 9 o bwyntiau canran

AMLDER DEFNYDD

- Gostyngiad ymhlith darllenwyr brwd (45% 2011, 31% 2016) = -14 o bwyntiau canran

⁴ Profion a gwblhawyd ar gyfer: ABC1 / C2DE; AB / C1 / C2 / DE; AB / C1C2 / DE

A series of horizontal dotted lines for writing, consisting of 25 lines spaced evenly down the page.

Nod Carnegie Trust UK yw gwella bywydau pobl ledled y DU ac Iwerddon, drwy newid meddyliau wrth ddylanwadu ar bolisi, a thrwy newid bywydau drwy arferion arloesol a gwaith mewn partneriaeth. Sefydlwyd Carnegie UK Trust gan y dyngarwr Albanaidd-Americanidd Andrew Carnegie yn 1913.

Andrew Carnegie House
Pittencrieff Street
Dunfermline
KY12 8AW

Ffôn: +44 (0)1383 721445
Ffacs: +44 (0)1383 749799
Ebost: info@carnegieuk.org
www.carnegieuktrust.org.uk

Ysgrifennwyd yr adroddiad hwn gan Dr Jenny Peachey
Ebrill 2017

CHANGING MINDS • CHANGING LIVES

Carnegie United Kingdom Trust
Elusen Albanaidd SC 012799 yn gweithredu yn y DU ac Iwerddon
Ymgorfforwyd drwy Siarter Frenhinol 1917

ISBN 978-1909447707

9 781909 447707